

REKTOR

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

2017-03-07

Dnr C 2016/803

Yttrande över betänkande SOU 2016:69 En inkluderande Kulturskola på egen grund.

Betänkandet av Kulturskoleutredningen har inkommit till Karlstads universitet för remissyttrande. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på denna utredning som avser en för barn och unga i Sverige mycket viktig verksamhet. Vid Karlstads universitet utbildas musklärare inom ramen för den femåriga ämneslärarutbildningen och danspedagoger vid ett två-årigt högskoleprogram. Inom Bildområdet finns möjlighet att läsa 90 hp med inriktning mot bildberättande (tecknade serier, illustration, fotografi) och 60 hp bildpedagogik. Karlstads universitet har sedan många år ett mycket väl fungerande samarbete med musik- och kulturskolor såväl i regionen som i landet i övrigt, därför ser vi mycket positivt på att utredningen förordar att en nationell strategi för att uppnå en jämlik och tillgänglig kulturskola av hög kvalitet för alla barn och unga i Sverige tas fram. I vårt remissvar har vi valt att fokusera på förslagen avseende utbildning, men vi har också synpunkter på andra delar i utredningen som vi gärna vill kommentera. Prefekt Carina Hauge-Rouass har koordinerat arbetet med att formulera remissvaret. I arbetet har också lektor Margareta Wallin Wictorin samt lärare vid Institutionen för konstnärliga studier deltagit.

6.2 Nationella mål

Utredningen föreslår vägledande nationella mål för kommunernas kulturskoleverksamhet eftersom bedömningen är att en juridisk ram i form av en kulturskolelag inte är görlig i dagsläget. Vi ställer oss positiva till att ett antal nationella mål tas fram men vi ser det som olyckligt med blandningen av nivåer på de förslag som utredningen lägger fram. Nationella mål bör formuleras på ett mer övergripande plan, inte på detaljnivå. En uppföljning av de nationella målen efter en tre-årsperiod är också nödvändig.

6.3 Nationellt kulturskolecentrum

Ett nationellt kulturskolecentrum med ansvar för nationell uppföljning, fördelning av statsbidrag samt ett uppdrag att främja erfarenhetsutbyte och främja kulturskolelaterad kunskap med grund i forskning och beprövad erfarenhet föreslås, vi ser mycket positivt på ett sådant förslag. Utredningens förslag på att det nationella kulturskolecentrat ska ha sin hemvist inom Statens kulturråd tycker vi också är lämpligt.

6.4 Utvecklingsbidrag

Ett riktat utvecklingsbidrag som ska bidra till utveckling av särskilt utvalda delar av kulturskolans verksamhet kan fungera som incitament för att starta upp ett utvecklingsarbete. Utredningen menar att en förutsättning för att kunna få ta del av bidraget är att kulturskolan ska erbjuda, eller ha för avsikt att erbjuda minst tre konstområden. Samtidigt som vi är positiva till att kulturskolorna ska ha en bredd i sitt utbud så menar vi ändå att respektive kommun och musik- eller kulturskola måste kunna välja att driva utvecklingsområden utifrån olika perspektiv och i och med det erbjudas möjlighet att ansöka om utvecklingsbidrag. Vi vill också påtala svårigheten med att kunna göra långsiktiga strategiska planeringar utifrån tidsbegränsade bidrag.

6.5 Tidsbegränsat verksamhetsbidrag

Utredningen föreslår ett specialdestinerat statsbidrag baserat på bland annat antalet kommuninvånare. Bidraget kan sökas för en treårsperiod med möjlighet till ansökan om förlängning i ytterligare två år. Efter det är tanken att kommunen själv ska bära kostnaden för den nystartade alternativt förstärkta kulturskoleverksamheten. Vi ser positivt på att staten är med och tar ansvar för att tillsammans med kommunerna utveckla kulturskolan, men vi vill även här påtala svårigheten med att kunna göra långsiktiga strategiska planeringar utifrån tidsbegränsade verksamhetsbidrag.

6.5 Bidrag till nationell spetskompetens

Utredningen föreslår att ett nytt statsbidrag ska inrättas i form av ett statsbidrag till kulturskoleverksamhet med nationell spetskompetens. Förslaget innebär att en eller några kommuner i landet ska ansvara för att erbjuda verksamhet öppen för specialintresserade ungdomar från hela landet som vill fördjupa sitt konstnärliga intresse på en mer avancerad nivå. Vi anser att den möjligheten ska finnas i varje kommun eller region i landet. Risken är annars att det blir en centrering kring storstadsregionerna vilket inte befrämjar idén om en kulturskola med hög grad av tillgänglighet. En utvecklad samverkan med högskolor, folkhögskolor och konstnärliga institutioner runt om i landet borde kunna möjliggöra projekt där det är möjligt att ansöka om dessa medel.

6.6 Bidrag till regional samordning

Här föreslår utredningen att landets tjugo landsting samt Gotlands kommun ska tilldelas en summa pengar för att kunna anställa någon med en samordnande funktion som ska bidra till en utveckling av samverkan mellan kulturskolor och konstnärliga institutioner och andra aktörer inom en region. Utredningen menar att det är viktigt att bidra till en förstärkt regional samordning för att bättre möjliggöra en långsiktig och stabil utveckling av de kommunala kulturskolorna. Vi menar att det är viktigt att dessa initiativ kommer från kulturskolornas önskemål om samverkan, detta för att säkerställa barns och ungas möjlighet att vara med och påverka utvecklingen.

6.8 Förstärkta utbildningsvägar för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

Utredningen lyfter behovet av flera alternativa utbildningsvägar vilket vi ser som positivt. Likaså beskrivs behovet av relevant kompetensutveckling och fortbildning som avgörande för att kunna fortsätta utveckla en hållbar framtida kulturskola. Här menar vi att universiteten kan bidra genom att skraddarsy uppdragsutbildningar som direkt svarar upp mot kulturskolans

identifierade utvecklingsområden. En regional samordning av den formen av kompetensutveckling kan möjliggöra för fler kommuner att tillsammans finansiera en sådan satsning.

På uppdrag av Kulturskolerådet ger Karlstads universitet en rektorsutbildning för skolledare på kulturskola i form av en uppdragsutbildning om 30hp. Det ser vi som mycket positivt då chefernas roll i en kulturskola i utveckling blir mycket viktig.

6.8.1 Öppna upp för kandidatexamen inom flera konstnärliga ämnen

Detta är ett bra förslag för de konstnärliga ämnen som inte redan har ämneslärarutbildningar eller kandidatutbildning med inriktning mot pedagogik. I utredningen ges dock bara förslag på ämnet film. Frågan är om det bara är film som inte har en sådan utbildning. Här behövs en tydlig kartläggning över vilka kandidatexamina med inriktning mot pedagogik samt konstnärliga kandidatutbildningar inom olika konstnärliga ämnen som finns redan nu. En sådan inventering bör också innehålla en analys över antal sökande, antagna och utexaminerade de senaste åren.

6.8.2 Anpassade ämneslärarutbildningar

Detta är ett mycket bra förslag, och fullt möjligt då det redan nu finns ämneslärarutbildningar som också är anpassade till kulturskolans behov. Det finns ämneslärarutbildning i musik, dans, teater och bild. Alla ämneslärarutbildningar borde få kravet att öppna upp för kulturskolan så att utbildningarnas innehåll och arbetssätt också svarar upp emot kulturskolans förhållanden. Den undervisning som sker inom ramen för estetiska program på gymnasiet har många likheter med kulturskolans verksamhet för äldre elever, vilket gör att en anpassning av ämneslärarutbildningarna är fullt möjlig.

6.8.3 Kulturskolepedagog ny yrkesexamen

Vi ställer oss starkt tveksamma till detta förslag. Förslaget är att en yrkesexamen till kulturskolepedagog ska vara 90 hp och att den är lämplig för personer med högre konstnärlig utbildning eller motsvarande. Dock finns det vid flera universitet och högskolor redan nu möjlighet att med en konstnärlig högskoleutbildning som grund komplettera med KPU 90hp (Kompletterande Pedagogisk Utbildning). Istället för att starta en ny kompletterande påbyggnadsutbildning skulle redan befintliga påbyggnadsutbildningar kunna vidareutvecklas så att de innehåller en inriktning mot kulturskola som tar upp de aspekter kulturskolan efterfrågar. På så sätt behövs inte en ny yrkesexamen, men det blir möjligt att utbilda alternativt fortbilda de pedagoger som ska vara med och utveckla en kulturskoleverksamhet som är jämlik, tillgänglig och kvalitativ. Vidare står det i förslaget att personer som inte har konstnärlig utbildning om minst 90 hp, men som har yrkeserfarenhet från folkhögskola eller kulturskola, kan motsvara kraven för tillträde till utbildningen. Sådana möjligheter finns också redan nu på universiteten. Vi ställer oss dock mycket tveksamma till att nivån på förkunskaper, 90hp, verkligen motsvarar den nivå på förkunskaper inom det konstnärliga området som behövs för att säkerställa tillräcklig konstnärlig kompetens.

6.9 Kulturskolerelaterad forskning

Vi är positiva till förslaget om att inrätta en nationell forskarskola med fokus på kulturskolans verksamhet. Utredningen lyfter vikten av att forskarskolan bör ha sin rekryteringsbas i personal inom kulturskolan, vi anser att det är lika viktigt att rekrytera forskare som *inte* har sin bakgrund inom kulturskolan. Detta för att få fler perspektiv på den forskning som ska bedrivas.

Övrigt

Utredningens uppdrag var avgränsat så till vida att de nationella målen endast avser det som beskrivs som kulturskolans kärnverksamhet, alltså inte den omfattande samverkan med skolan som i många kommuner är av avgörande betydelse. Vi anser att det hade varit önskvärt att de nationella målen även innefattat den delen av kulturskolans verksamhet.

I detta ärende har Thomas Blom beslutat och Patrik Larsson varit föredragande. Anne-Christine Larsson Ljung, universitetsdirektör, och Simon Asplund, studentkårens vice ordförande har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Thomas Blom

Patrik Larsson